

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Problemi sa planovima leta
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	21.06.2022. godine, FIR Sarajevo
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	4 vazduhoplova poletela sa aerodroma u BiH sa uredno popunjenim planovima leta, koji nisu poslani na SVE ADERESE na koje su trebali biti poslani. To je naravno izazvalo čitavu konfuziju kada su avioni prišli granici , zadržavanje u prostoru, slanje na postojeće i nepostojeće adrese, ne slušanje radio veze i sve ostalo što sleduje iz takve situacije.
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Provedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vazduhoplovi koji su poletjeli sa aerodrome u BiH za aerodrome koji se nalazi van granica BiH, dana 21.06.2022. godine su se javili na frekvenciju FIC Banja Luka, za koje je postojao uredno popunjen plan leta. -U komunikaciji sa kolegama iz susjednih kontrola letenja u čiju nadležnost su trebali biti predate, dežurni kontrolor na poziciji FISO je dobio informaciju da planovi leta za ove vazduhoplove ne postoje u sistemu. -Dežurni FISO je tokom leta vazduhoplova u nadležnosti FIS BiH uspio proslijediti planove leta za ove vazduhoplove na potrebne adrese i predate ih u nadležnost susjednih kontrola letenja. -Dežurni FISO je nakon slanja spornih planova leta i predaje nadležnosti nad vazduhoplovima pozvao ARO Banja Luka. U dokumentu koordinacija JPAKL-a na lokaciji Banja Luka je opisana koordinacija između ARO Banja Luka i FIS BiH. -Dokumentom Uputstvo za rad Službe FIS BiH je propisano da sva interna uputstva o koordinaciji i LoAs sa ATS jedinicama predstavljaju sastavni dio operativne dokumentacije FIC-a. -Analizom planova leta je utvrđeno da su za sve vazduhoplove koji su taj dan poletjeli uredno dostavljeni planovi leta: aerodrom polijetanja – aerodrome slijetanja, na potrebnu adresu od strane originatora. -Dežurni operator pretpoletnog informisanja u ARO aerodroma polijetanja nije izvršio readresiranje zaprimljenih planova leta i nije ih proslijedio na odgovarajuće adrese, zbog čega ih susjedne kontrola letenja nisu imali u svojim sistemima i nisu ih mogli prihvatiti, nakon najave od strane FISO iz FIC Banja Luka. Kao razlog naveo je da nije izvršeno readresiranje dostavljenih FPL-ova za sporne vazduhoplove na potrebne adrese, jer je smatrano da je to učinjeno od strane originatora.
---	---

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>-Poruke ARR i DEP za iste vazduhoplove od dana 21.06.2022., su od strane operatora pretpoletnog informisanja u ARO aerodroma polijetanja uredno proslijeđene na sve potrebne adrese.</p> <p>-Analizom dokumenta Uputstvo za rad Odsjeka preduzetnog informisanja – ARO JPAKL – Prijem, provjera, obrada i prosleđivanje civilnih i vojnih planova leta FPL i Procedura nakon prijema plana leta, da se zaključiti, da je nedovoljno opisan postupak sa zaprimljenim VFR planom leta u slučaju kada je polijetanje sa aerodroma polijetanja u ovom slučaju.</p> <p>-U dokument - Uputstvo za rad Odsjeka preduzetnog informisanja – ARO JPAKL nije inkorporiran zaključak sa sastanka šefova Odsjeka za preduzetno informisanje, gdje je navedeno da će se "Second leg" procedure pridržavati samo za letove koji imaju polijetanje sa međunarodnih aerodroma, a slijetanje izvan granica BiH, a što je uvidom urađeno u operativnim uputstvima ostalih ARO.</p> <p>-Prema važećoj regulativi i internim dokumentima VFR, FPL se dostavljaju od strane originatora na adrese koje su za VFR FPL objavljene u dokumentu AIP ENR 1-11 za svaku zemlju.</p> <p>-U AIP BiH u dijelu ENR 1-11 objavljene su adrese na koje se trebaju dostaviti FPL-ovi, a koje se odnose na saobraćaj u ili preko FIR Sarajevo, gdje stoji da je za VFR FPL obavezno dostavljanje na sledeće adrese: LQSBZIZX, LQSBZEZX, LQSBZFZX, LQBKYCYX i na adresu nadležne jedinice ATS.</p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>3D prema ICAO metodologiji</p> <p>Ovaj događaj nije prouzrokovao nikakva oštećenja niti ozlede ali je prouzrokovao smetnje, zbog toga što je došlo do problema u vezi sa planovima leta. Što se frekvencije dešavanja tiče, ovakva vrsta događaja nije mnogo vjerovatna da će se desiti ali postoji mogućnost.</p>

<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Potrebno je da BHANSA ažurira dokument Uputstvo za rad Odsjeka preduzetnog informisanja - ARO JPAKL i uvrsti zaključak sa sastanka šefova Odsjeka za preduzetno informisanje, gdje je navedeno da će se "Second leg" procedure pridržavati samo za letove koji imaju polijetanje sa međunarodnih aerodroma, a slijetanje izvan granica BiH, odnosno jasnije opisati postupanje sa FPL-ovima čiji je aerodrom polijetanja predmetni aerodrom.</p> <p>Potrebno je na prvom narednom sastanku Odsjeka preduzetnog informisanja - ARO JPAKL od strane instruktora i šefa Odsjeka preuzletnog informisanja (ARO), izvršiti prezentaciju o postupanju sa zaprimljenim FPL-ima, sa naglaskom na predmetni izvještaj o događaju.</p> <p>Od strane rukovodioca FIS BiH, zaposlene na radnim pozicijama FISO obavjestiti o obavezi pridržavanja propisanog iz dokumenta o koordinaciji sa ARO, odnosno ukoliko je nedovoljno jasna inicirati dopunu iste.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	
<p>Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)</p>	
<p>Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)</p>	<p>Ilija Savatić,</p>
<p>Potpis v.d. rukovodioca Odjeljenja i datum:</p>	<p>Vladimir Ćeklić,</p>